

Predmet: Lički Osik (Čeda Budisavljević i dr.)

Ponovljeni postupak¹

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Poslovni broj: K.Po2 17/11

Broj optužnice: KTRZ 6/10 od 08.03.2011.

Tužilaštvo za ratne zločine: Dušan Knežević, zamenik TRZ

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 KZ SRJ u vezi sa članom 22 KZ SRJ

Optuženi: Čeda Budisavljević

Mirko Malinović

Milana Bogunović

Bogdan Grujičić²

Branioци: adv. Milan Lukić – branilac opt. Čede Budisavljevića

adv. Đorđe Dozet – branilac opt. Mirka Malinovića

adv. Goran Đorđević – branilac opt. Milana Bogunovića

adv. Strahinja Davidov – branilac opt. Milana Bogunovića

adv. Milan Elek – branilac opt. Bogdana Grujičića

Sudsko veće: sudija Vinka Behara–Nikačević, predsednik veća

sudija Snežana Nikolić–Garotić, član veća

sudija Rastko Popović, član veća

Posmatrači: Fond za humanitarno pravo

Glavni pretres 12.03.2012.

Izveštaj: adv. Marina Kljaić, posmatrač FHP-a

Optuženi se terete da su, tokom oktobra meseca 1991. godine na području teritorije opštine Teslingrad (Lički Osik) u Republici Hrvatskoj, kao pripadnici MUP-a SAO Krajine i TO Teslingrada, lišili života Mana Rakića, njegove sinove Dragana i Milovana te ćerku Radmilu, prethodno lišene slobode zbog sumnje da poseduju radio-stanicu i da saraduju sa hrvatskim oružanim formacijama. Optuženi Čeda Budisavljević, tada komandir specijalne jedinice MUP SAO Krajina i zamenik komandira policijske stanice u Teslingradu, upoznao je Dušana Orlovića, tadašnjeg načelnika resora Državne bezbednosti MUP-a SAO Krajine, sa razlogom lišavanja slobode članova porodice Rakić i pitao ga u dva navrata kako da postupi sa zatvorenima, nakon čega mu je Orlović naredio da ih liši života. U noći između 20. i 21.10.1991. optuženi Budisavljević, Malinović i Bogunović otišli su naoružani do Široke Kule gde optuženi Budisavljević ulazi u vikendicu u kojoj se nalazi supruga Mana Rakića, Lucija i lišava je života hicima iz vatrenog oružja, nakon čega sva trojica pale njen leš i vikendicu. Nekoliko dana kasnije

¹ Rešenjem Apelacionog suda u Beogradu Kž1 Po2 7/11 od 09. 10.11.2011. godine, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, ukinuta je prvostepena presuda i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

² Optuženi se nalaze u pritvoru.

optuženi Budisavljević, u dogovoru sa optuženim Malinovićem, Bogunovićem, Grujičićem i Goranom Novakovićem izvodi iz prostorija policijske stanice u Teslingradu Mana, Dragana, Milovana i Radmilu Rakić, nakon čega ih vezuju lepljivom trakom i uvode u vozilo marke TAM kojim je upravljao Grujičić, odvoze do kraške jame Golubnjača gde ih lišavaju života hicima iz vatrenog oružja i potom bacaju u jamu, čime su počinili krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Saslušanje optuženog Čede Budisavljevića

Optuženi priznaje krivično delo koje mu se stavlja na teret. Ostaje pri navodima datim na ranijem pretresu. Ističe da je do izvršenja dela došlo po direktnoj naredbi Dušana Orlovića, tadašnjeg načelnika resora Državne bezbednosti MUP-a SAO Krajine, i naredbe za privođenje članova porodice Rakić koju je izdao komandant TO Teslingrad Milan Mirić. Tek nakon privođenja Rakića saznali su da poseduju radio-stanicu i da podatke dostavljaju pripadnicima ZNG. Sve informacije o aktivnostima Rakića saopštio je u Kninu Dušanu Orloviću, koji mu je izdao direktno usmeno naređenje za njihovu likvidaciju. Po povratku iz Knina preneo je dobijeno naređenje optuženima Malinoviću i Bogunoviću, pa su jedne večeri otišli u vikendicu u kojoj su živeli Rakići, gde je pucnjima iz *šorpion*a ubio Luciju Rakić, nakon čega su sva trojica zajedno zapalili njen leš i celu vikendicu. Tom prilikom optuženi Bogunović nije imao gips na ruci - imao je slomljen domali prst na levoj ruci, ali mu to kao dešnjaku nije smetalo da puca. Nakon par dana Dušan Orlović mu je ponovio naređenje da likvidira i ostale članove porodice Rakić: Maneta, njegove sinove Dragana i Milovana i ćerku Radmilu. Naredbu za likvidaciju preneo je Goranu Novakoviću i optuženima Malinoviću, Grujičiću i Bogunoviću. Niko od prisutnih se nije pobunio niti odbio da izvrši takvo naređenje. Rakiće su izveli iz zatvora, vezali im ruke, zalepili usta lepljivom trakom i kamionom ih prevezli do jame Golubnjača. Izveli su prvo Dragana Rakića, doveli ga do jame i u njega su pucali on i Malinović. Zatim su izveli Milovana u kojeg je optuženi pucao zajedno sa Malinovićem i Grujičićem. U Mana Rakića pucao je zajedno sa Malinovićem, Grujičićem i Goranom Novakovićem, dok su u Radmilu pucala sva petorica. Obavestio je Dušana Orlovića da je njegovo naređenje izvršeno.

Saslušanje optuženog Mirka Malinovića

Optuženi navodi da se ne seća događaja, i ostaje pri ranijim navodima da nije izvršio krivično delo za koje se tereti.

Saslušanje optuženog Milana Bogunovića

Optuženi ne priznaje da je izvršio krivično delo za koje se tereti, i navodi da je samo fizički bio prisutan prilikom ubistva petočlane porodice Rakić. Prilikom njihovog ubistva nije imao nikakvo oružje, niti je mogao da puca, jer mu je ruka bila u gipsu. Nije postojao dogovor da se ubije Lucija Rakić - Budisavljević im je rekao da idu kod Lucije da bi oduzeli radio-stanicu. U ubistvu Lucije i paljenju njenog leša nije učestvovao, samo je, po naredbi Budisavljevića, na gomilu koja je već gorela bacio jednu krpu. Bojao se optuženog Čede Budisavljevića jer je bio pripadnik specijalnih jedinica, a takođe se znalo da radi za Državnu bezbednost i da od njih dobija naredbe, pa iz tog razloga nije smeo da mu se suprotstavi. Da će i ostali članovi porodice Rakić biti likvidirani saznao je od Čede Budisavljevića. Zajedno sa Novakovićem, optuženim

Budisavljevićem, Malinovićem i Grujičićem otišao je do zatvora iz kojeg su vezani lepljivim trakama oko ruku izvedeni Mane, Dragan, Milovan i Radmila Rakić i ubačeni u *tamić*. Put do jame Golubnjača pokazao im je optuženi Budisavljević. Kada su došli do jame, izveli su Rakiće iz vozila, a on je ostao kod vozila zajedno sa Grujičićem. Čuo je pucnjeve, ali je bio mrak pa nije video ko je u koga pucao.

Prilikom predočavanja da je tokom ranijeg postupka stalno govorio da se radilo o dogovoru, a sada navodi da je u pitanju naređenje optuženog Budisavljevića, navodi da se ipak radilo o dogovoru u kojem je optuženi Budisavljević odlučivao. Kada im je Budisavljević preneo naredbu za likvidaciju, svi su se povinivali.

Saslušanje optuženog Bogdana Grujičića

Optuženi ne priznaje krivično delo za koje se tereti. Navodi da je jedne večeri kod njega kući došao optuženi Budisavljević zajedno sa Novakovićem i rekao mu da, kamionom koji je bio kod njega, hitno treba da prevezu zatvorenike u Korenicu. Dolaskom do zatvora Budisavljević je naredio da izvode jednog po jednog. Izveli su Milovana, Dragana, Maneta i Radmilu Rakić, ali nikome nije vezivao lepljivom trakom ruke ili lepio usta. Kada su Rakiće ubacili u vozilo, on je vozio, Budisavljević mu je govorio kuda da vozi i gde da se zaustavi. Tada je izašao iz vozila, a Budisavljević je sam odvezao vozilo jer je znao gde je jama. Imao je stomačnih problema pa je tu i ostao, tako da nije video ko je pucao, samo je čuo pet do šest pucnjeva. Kada se približio jami video je dva leša, i po naređenju Budisavljevića ubacio ih je u jamu.

Na predočavanje da je u ranijem postupku navodio da je *Čedo rekao*, a sada da je *Čedo naredio*, objašnjava da je to isto, jer im je optuženi Čeda Budisavljević bio nadređeni, i da su ga se svi bojali.

Završne reči

Završna reč zamenika Tužioca za ratne zločine

Tužilac ostaje pri ranije datoj završnoj reči, i osvrće se na nedostatke na koje je ukazao Apelacioni sud, prilikom ukidanja presude. Smatra da je pitanje postojanja naredbe za likvidaciju porodice Rakić koju je izdao Dušan Orlović potpuno nesporno među optuženima. Takođe smatra da je razjašnjeno i pitanje da li je među optuženima postojao dogovor za likvidaciju porodice Rakić, jer je to na današnjem pretresu razjasnio optuženi Bogunović. Njegov iskaz potvrđuje da je postojao dogovor za izvršenje dela, na način kako je to opisao optuženi Budisavljević, što svojim iskazima potvrđuju svedoci Vunjak, ali i svedok Narandžić koji je svedočio o povezanosti okrivljenih. Smatra da je iskazima svedoka razjašnjeno i sporno pitanje da li su oštećeni Rakići bili civili, ili se radilo o vojno angažovanim licima. Iskazima svedoka, Mirića i drugih, utvrđeno je da su bili civili. Ukazuje da kod optuženih postoji olakšavajuća okolnost, njihova dosadašnja neosuđivanost, i zdravstveno stanje kod optuženog Bogunovića, kao i priznanje dela kod Budisavljevića. Kao otežavajuću okolnost za sve optužene ističe težinu dela i činjenicu da je ubijena čitava porodica. Predlaže da se optuženima izreknu kazne zatvora, koje bi, po trajanju, bile bliže maksimumu, dok za optuženog Čedu Budisavljevića predlaže izricanje kazne iznad maksimuma koji je određen za ovo krivično delo.